

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національна спілка документознавців України
Одеська національна наукова бібліотека
Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
імені М. С. Грушевського
Маріупольський державний університет
Національний університет «Острозька академія»
Західноукраїнський національний університет
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Національний університет «Львівська політехніка»
Херсонський державний університет**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРІЇ ТА ІННОВАЦІЇ**

**МАТЕРІАЛИ
X Міжнародної науково-практичної
студентської конференції**

Одеса, 20 березня 2025 р.

УДК 35.075:316.772.4

Вікторія Вакула,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Науковий керівник – д. іст. н., професор,
завідувач кафедри українознавства, культури та документознавства
Передерій І. Г.

КОМУНІКАЦІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ: СКЛАДНИКИ ТА СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

У дослідженні представлено розкриття змісту поняття комунікації органів державної влади з громадськістю, виокремлено складники даного процесу та наголошено на деяких особливостях здійснення стратегічних комунікацій між державою та суспільством.

Ключові слова: *комунікація, державна влада, суспільство, громадськість, канали комунікації, стратегічні комунікації.*

The study presents the disclosure of the concept of communication between government authorities and community, describes its constituent parts and emphasizes some peculiarities of implementing strategic communications between the state and the society.

Keywords: *communication, government authorities, society, community, communication channels, strategic communications.*

На сучасному етапі активні комунікаційні процеси стали невід'ємним складником усіх сфер життєдіяльності суспільства, чому сприяє поява нових інформаційних технологій поширення даних. При чому ці процеси є взаємообумовленими, тобто й сама активізація комунікаційних процесів є підґрунтям для постійного вдосконалення ІТ-технологій. На основі цих трансформацій відбувається повне переосмислення ролі й місця комунікацій у розвитку людства. Сучасний інформаційний світ майже повністю переніс комунікаційні процеси у

віртуальну площину Інтернету, соціальних мереж та вебсайтів, і майже вся суспільно необхідна інформація реалізується саме через медіа простір.

Відповідно зазнає трансформаційних змін і система державної влади, а простір публічної політики стає більш відкритим. На сьогодні Україна має великий потенціал для формування нових ідей та реалізації проєктів, які зможуть створити нові та покращити наявні інформаційно-комунікаційні процеси. Однак, головним залишається питання, чи зможе держава, в умовах глобальних викликів інформаційного суспільства, зокрема, постійного поширення дезінформації, ефективно використовувати комунікаційний інструмент взаємодії з громадськістю для подальшої розбудови держави та підвищення рівня довіри до владних структур.

Загалом у комунікації, умовно представленою системою «державні органи – громадськість», ключовими складниками є поняття влади, суспільства, а також відповідної сполучної ланки між ними – комунікаційного каналу.

Концепти «влади» та «суспільства» розглядало багато вітчизняних та зарубіжних дослідників, однак досі немає єдиного унормованого (стандартизованого) визначення цих термінів, однак їх пояснення було представлено крізь призму низки популярних соціальних та політичних теорій. Так, українська дослідниця О. Домбровська описує два основні підходи до розуміння поняття влади через концепції: *атрибутивну*, що трактує владу як форму силового впливу, здатність суб'єкта нав'язувати свою волю; та *реляційну*, у якій влада – це соціальні відносини чи спілкування на різних комунікаційних рівнях [3, с. 75].

Н. Луман, німецький дослідник, також розглядає владу як форму комунікації у складному суспільстві та, спираючись на системно-кібернетичний підхід і технологічні принципи у суспільстві, зокрема й у сфері влади, розуміє її як символічно генералізований засіб комунікації та

аналізує його у зв'язку з теорією суспільства у цілому [1, с. 6]. Дослідник наголошує на тому, що суспільство є цілісною системою та сукупністю комунікаційних процесів, що змінюються в часі. Н. Луман розглядає існування суспільства як можливість функціонування влади, оскільки остання має комунікаційну природу і виникає як наслідок взаємодії індивідів.

Ще один важливий складник – шлях передачі даних від джерела до реципієнта, тобто, ефективний канал комунікації. Його наявність підвищить ефективність реалізації державної політики різних сфер суспільного життя.

У системі державного управління основним каналом інформування є ЗМІ. Від ефективної взаємодії органів державної влади зі ЗМІ багато в чому залежить як якість інформування населення про діяльність органів державної влади, так і створення позитивного іміджу державного апарату [4, с. 141]. Відповідно, традиційними методами стратегічної комунікації у сфері державного управління є пресконференції, брифінги, консультації, надання інформації окремому журналісту, прес-релізи, інформаційні бюлетені, інформація на вебсайтах, відеоролики тощо.

На сьогодні соціальні мережі стали ще одним стратегічно важливим каналом комунікації органів державної влади з громадянами. До речі, така комунікація і поширення важливої інформації може відбуватись і в більш неформальному варіанті викладу, що, у свою чергу може розширити обізнаність, наприклад, молоді у діяльності органів влади. Сторінки Facebook та Instagram вже стали звичним місцем концентрації активної взаємодії з громадськістю: офіційні сторінки політичних діячів, міністерств тощо, систематичні дописи, можливість отримання інформації від першоджерела – все це має позитивний вплив на побудову довіри до комунікаційної стратегії держави та відчуття залученості до політичного

життя країни. Водночас, можливість висловити свою думку, поділитись реакцією на події працюють як елементи зворотнього зв'язку, що дає змогу громадськості впливати на перебіг того, що відбувається у політиці і допомагає державі почути та осмислити цінності, важливі для суспільства.

У листопаді 2023 року портал SPRAVDI опублікував брошуру «10 постулатів стратегічних комунікацій» [2], що є спільним проєктом цього порталу, Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки (ЦСКІБ), Міністерства культури та інформаційної політики (нині – Міністерства культури та стратегічних комунікацій) України (МКСК), EUROPE Ltd та DAI Global, зреалізованим за фінансової підтримки Європейського союзу.

Дане видання можна розглядати як посібник з поширення інформації та ведення комунікацій із громадськістю. У брошурі наведені такі принципи ведення стратегічних комунікацій:

1. *Прозорість*, яку розглядають запорукою успіху для створення ефекту синергії у взаємодії влади із суспільством. Прозора комунікація дає людям вчасне розуміння актуальних подій, зміцнює імідж влади та формує якісний зворотній зв'язок.

2. *Узгодженість дій* між усіма стейкхолдерами як синонім єдиної стратегічної позиції. Дане правило виключає існування будь-якої розбіжності між, наприклад, Офісом Президента та офіційним новинним каналом обласної адміністрації.

3. *Наявність чіткого плану дій* встановить цілі, які мають бути досягнуті. Це, у свою чергу показує *узгодженість* та *прозорість дій* органів влади.

4. *Оперативність*, тобто своєчасне інформування людей, що закріпить довіру та унеможливить виникнення відчуття необізнаності та небезпеки.

5. *Комунікація, орієнтована на результат* допомагає громадянам прослідкувати виконання запланованого та надає можливість фідбеку.

6. *Зворотній зв'язок* від суспільства, як один із елементів існування комунікації, має дати громадянам розуміння, що вони – не об'єкт ведення комунікації, а її важливий суб'єкт.

7. *Людська мова*. Даний постулат ніяк не передбачає використання сленгу. Натомість, він означає адаптації повідомлення для різних цільових аудиторій.

8. *Розвиток потенціалу*, а саме – людського, означає постійне підвищення кваліфікації, мотивацію та пояснення команді (які діє у публічному секторі, зокрема), що вони – частина великого механізму, дотичного до руху держави вперед.

9. *Наявність системної комунікації*, що означає дотримання встановлених стандартів незалежно від одиничних змін у публічному секторі.

10. *Комунікація і теорія змін* уможлиблює чітке вимірювання досягнутого, допомагає оцінити ефективність зв'язку та застосувати відповідну корекцію, за необхідності.

Отже, у цьому контексті очевидним є розуміння комунікації як процесу обміну інформацією між органами державної влади та групами громадськості, який враховує інтереси обох сторін. Вона зміцнює наявні зв'язки між державою і суспільством, як сукупністю окремих індивідів, і будує нові, використовуючи сучасні погляди на технології та ведення стратегічних комунікацій. Така комунікація повинна сприяти підвищенню демократизації управління та рівня довіри до владних структур у соціумі.

Ефективність роботи влади у будь-якій державі визначається, насамперед, підтримкою її суспільством. І тому важливою на сьогодні є побудова чесного діалогу та відкрита взаємодія, які сприятимуть

досягненню поставлених державою завдань, а також збільшенню довіри й відкритості до нового з боку громадськості.

Список використаних джерел

1. Башук А. І. Комунікаційні стратегії державної влади в умовах інформаційного суспільства : монографія. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2019. 584 с.
2. Брошура «10 постулатів стратегічних комунікацій». Підбірка основних постулатів стратегічних комунікацій державного службовця. URL: <https://spravdi.gov.ua/broshura-10-postulativ-strategichnyh-komunikacij-pidbirka-osnovnyh-postulativ-strategichnyh-komunikacij-derzhavnogo-sluzhbovczja/t> (дата звернення: 16.02.2025)
3. Домбровська О. Влада як правова категорія: поняття, види та функції. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2008. № 4 (14). С. 73-77.
4. Запровадження комунікації органів державної влади : зб. мат-лів наук.-практ. конф. / упоряд. А. В. Баровська. Київ : Фенікс, 2016. 192 с.

УДК 005.92-028:334.72(477)

Каміла Волощук,
Інститут гуманітарних наук
Національного університету «Одеська політехніка»
Науковий керівник – к. філол. н., доцент кафедри
інформаційної діяльності та медіакомунікацій
Лаврик О. В.

ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА ПІД ЧАС ВІЙНИ
(на прикладі інтернет-видань «УКРАЇНСЬКА ПРАВДА»,
«ТЕКСТИ» та «БАБЕЛЬ» за 2022-2025 роки)

У дослідженні представлено аналіз трансформації українських інтернет-видань до умов війни, а також вивчення їхнього впливу на суспільство та роль у підтримці національної безпеки та патріотизму.

Ключові слова: *медіа, інформаційна безпека, війна, журналістика, фейки, пропаганда, адаптація.*

The study presents an analysis of the transformation of Ukrainian online publications to war conditions, as well as a study of their impact on society and their role in supporting national security and patriotism.